

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 11 november 2010
Ons kenmerk 45/5.6/2010012451
Behandeld door de heer B. Dijkema (0592) 36 54 16 en de heer
A. de Jong (0592) 36 55 99
Onderwerp: Tussenbalans Sociale Agenda en Culturele & Museale Agenda 2009-
2012

Geachte voorzitter/leden,

Met genoegen bieden wij u aan de Tussenbalans van de Sociale Agenda en de
Culturele & Museale Agenda 2009-2012.

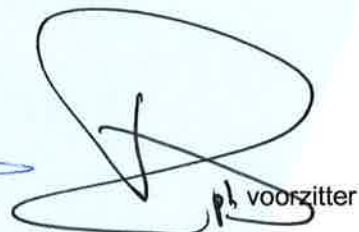
Op 17 december 2008 hebben uw staten de Sociale Agenda en de Culturele &
Museale Agenda 2009-2012 inclusief beleidsinstrumenten vastgesteld.
Via het document Kijk op 2009 - stand van zaken sociale en culturele allianties hebt u
in oktober 2009 een indruk gekregen van de start van de allianties uitgewerkte projec-
ten en de resultaten daarvan.

Het doel van deze rapportage is om u tussentijds te informeren over het sociale en
culturele beleid van 2009-2010. Het kader Provincie Nieuwe Stijl (PNS) is voor het
sociale domein al leidend bij de uitvoering van de Sociale Agenda en daarmee van
invloed op de behaalde resultaten. Voor het culturele domein geldt dat de gevolgen
van PNS op dit moment in kaart worden gebracht. Dit verschil tussen de beide agen-
da's wordt zichtbaar in deze tussenbalans.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

secretaris

voorzitter

Bijlage(n):
ga.coll.

Tussenbalans

Sociale Agenda

Culturele & Museale Agenda

2009 – 2012

Tussenbalans

Sociale Agenda

Culturele & Museale Agenda

2009 – 2012

Tussenbalans Sociale Agenda

Inleiding

Met de Sociale Agenda heeft de provincie Drenthe een voorsprong genomen op andere provincies in de uitvoering van de veranderende provinciale rol en taken in het sociale domein. Een drietal instrumenten is hiervoor ingezet; het sluiten van allianties met gemeenten, het doen van onderzoek en het beschikbaar stellen van subsidies voor projecten en activiteiten (instellingen).

De discussie rondom Provincie Nieuwe Stijl (PNS) heeft duidelijk gemaakt dat die nieuwe taakopvatting niet altijd gemakkelijk is. Zeker als het betekent dat instellingen die belangrijk werk doen niet meer automatisch kunnen rekenen op financiële steun van de provincie. In het nieuwe regeerakkoord wordt een impuls gegeven aan een verdergaande taakverdeling tussen de verschillende overheidslagen. De door de provincie Drenthe ingezette lijn in PNS, (centraal wat moet, decentraal wat kan) past in deze lijn van denken binnen het regeerakkoord, maar moet verder worden uitgewerkt en aangescherpt.

De gemeenten geven aan zich goed te kunnen vinden in de vraag om heldere profilering en een duidelijke taakverdeling tussen de overheden. Ook zij zijn bereid, net als de provincie Drenthe, daarin hun rol en taak op te pakken. Om te komen tot deze gewenste rol en taakverdeling is een gezamenlijke visie op de toekomst van het sociale domein noodzakelijk.

Op dit moment vindt een inhoudelijke verkenning en uitwerking plaats tussen gemeenten en provincie over gedeelde thema's op het sociale domein. We hebben afgesproken met de gemeenten dat wij deze gezamenlijke visie afronden voor de voorjaarsnota in 2011. Centraal doel van deze visie is om een gezamenlijk beeld te ontwikkelen van het sociale domein voor Drenthe vanaf 2013, om van daaruit te kunnen komen tot een heldere rol en taakverdeling.

Sociale Allianties

Met alle 12 gemeenten zijn in 2009 allianties ondertekend. De allianties bestaan uit een ambitiestatement, waarin de gedeelde ambities tussen gemeente en provincie vermeld staan en een jaarlijks uitvoeringsprogramma. Om inzicht te krijgen hoe de Drentse gemeenten de samenwerking tot nu toe hebben ervaren, zijn alle gemeentelijke contactpersonen geïnterviewd. De rode draad uit deze interviews wordt hieronder weergegeven.

Samenwerking

De intensieve samenwerking tussen gemeenten provincie is uniek in Nederland. Het aan elkaar koppelen van gemeentelijke en provinciale ambities is effectief en efficiënt en levert een veelvoud aan projecten op.

Uitgangspunten van de Sociale Allianties zijn een vermindering van de administratieve lasten en minder provinciaal toezicht op de uitvoering. De Sociale Allianties zijn gebaseerd op wederzijds vertrouwen. Opmerkingen die uit de interviews naar voren zijn gekomen:

- Beginfase door een aantal gemeenten als lastig ervaren.
- Sociale Allianties worden eind 2010 gezien als meerwaarde en extra impuls .
- Rol provincie op het sociale domein duidelijker geworden.
- Veel projecten waren niet tot stand gekomen zonder provinciale inzet. Voorbeelden hiervan zijn: Telebrink, Combinatiefunctionarissen, ontwikkeling van gebiedsgericht voorzieningenbeleid, mantelzorgondersteuning, dorpsvisies, JOGG, GALM, CJG, sportstimulering, ontwikkeling Steunstees en de Brede School ontwikkeling.
- Provincie legt regionale verbanden om relaties te leggen tussen projecten en kennisbehoefte.
- Meer regionale samenwerking. Door kennisuitwisseling tussen gemeenten wordt dit versterkt. Provincie treedt hierbij stimulerend en coachend op.
- Aandachtspunt voor de toekomst blijft een goede communicatie tussen gemeente en provincie.

Sociale Agenda

Met alle gemeenten zijn op de verschillende speerpunten van de sociale agenda voor 4 jaar allianties gesloten. Op een aantal terreinen kennen de Sociale Allianties overeenkomsten, maar deze worden op lokaal niveau met maatwerk ingevuld. Waar mogelijk worden verbindingen tussen gemeenten en projecten gelegd. Hierin heeft de provincie een regierol te vervullen.

Mijn Jeugd

Het thema Mijn Jeugd heeft als uitgangspunt om de toestroom naar geïndiceerde jeugdzorg zoveel mogelijk te verminderen, door uitvoering van twee ambities:

1. Ondersteuning bij ontwikkeling Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) en versterking Zorg- en Advies Teams (ZAT) in het onderwijs.
2. Uitvoering Wet op de Jeugdzorg op een wijze die aansluit bij de Drentse aanpak. Wij willen er samen met onze partners voor zorgen dat jeugdigen snel en goed geholpen worden en dat voorkomen wordt dat zij later in de zwaardere jeugdzorg terecht komen.

Centra voor Jeugd en Gezin en Zorg Advies Teams

Iedere Drentse gemeente heeft een CJG en er zijn ZAT's binnen het primaire-, voortgezet- en beroeps(voorbereidend) onderwijs. De ontwikkeling hiervan wordt versterkt door het starten van de Drentse pilot: "Op weg naar een effectieve samenwerking in de jeugdzorg, meetbaar beter!". In deze pilot, gesteund door het Rijk, wordt vooruitgelopen op toekomstige ontwikkelingen binnen de jeugdzorg. In het regeerakkoord stelt het Rijk dat de overheveling van grote delen van de jeugdzorg naar gemeenten in 2015 gerealiseerd moet zijn. Dit is ook het eindperspectief van de Drentse pilot. In de pilot worden taken van het provinciale Bureau Jeugdzorg ingebracht in de CJG's en ZAT's en zal het hulpaanbod van Yorneo hierbij beter gaan aansluiten. De samenwerking met het Veiligheidshuis wordt in de pilot verder versterkt.

Zorgprogramma's van Yorneo richting CJG en ZAT

Door het Ministerie van Jeugd en Gezin wordt het programma Positive Behavior Support (PBS) als meest geschikte programma voor het vormgeven van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg gezien. Dit programma wordt door Yorneo ingevoerd bij een vijftal basisscholen in Drenthe. Hiermee lopen we in onze provincie opnieuw sterk vooruit op de landelijke trend. Een zelfde beeld is zichtbaar voor wat betreft de samenwerking tussen kindercentra en jeugdzorg. Er wordt landelijk gewerkt aan de implementatie van het programma Alert4U. In een groot aantal Drentse kindercentra loopt dit programma onder de naam "Vroeg Erbij". Beide programma's zijn ingebracht binnen het project "Positief Opvoeden Drenthe" (Triple P). In alle Drentse gemeenten vindt een gefaseerde invoering van deze programma's plaats. Met alle Drentse gemeenten is hiervoor een convenant gesloten.

In de sociale allianties is vastgelegd dat provincie en gemeenten samen verantwoordelijk zijn voor de aanpak van kindermishandeling. Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) verzorgt in opdracht van de provincie trainingen voor medewerkers in CJG's en ZAT's. Daarbij wordt de werkwijze van Signs of Safety ingebracht. In deze trainingen wordt aangesloten op de trainingen van Positief Opvoeden in de gemeentelijke Professionele Leer Gemeenschappen (PLG).

Mijn Ontwikkeling

Ambities op dit thema zijn:

- Taal- en rekenprestaties komen overeen met de landelijke cijfers.
- Deelname aan het voortgezet onderwijs komt overeen met de landelijke cijfers.
- Elke jongere verlaat het onderwijs met een voldoende kwalificatie voor een goede start op de arbeidsmarkt.
- Er is ingezet op Onderwijskansen en Voortijdig Schoolverlaten (VSV).

'Amen is geen Amsterdam' geeft aan dat de provincie een rol heeft op het gebied van onderwijs. Deze richt zich ten eerste op het bevorderen van afstemming tussen de verschillende partijen en ten tweede op die van belangenbehartiger van de regio richting Den Haag. Tot slot kan de provincie van toegevoegde waarde zijn bij experimenten en innovaties, door mee te denken en zo nodig te faciliteren. Gemeenten en scholen zijn verantwoordelijk voor het primair onderwijs.

Gezien de problematiek is er gekozen voor langjarige afspraken. Voor de kwaliteit van het onderwijs in Drenthe is het van groot belang dat de gemeenten en schoolbesturen samenwerken. Gezamenlijk streven naar een kwaliteitsslag in het onderwijs. De verantwoordelijkheid voor het onderwijs ligt bij de schoolbesturen. Hoewel de provincie hierin geen wettelijke taak heeft, heeft zij de afgelopen jaren bewezen dat haar rol als aanjager, stimulator, ondersteuner etc. van groot belang geweest is op het terrein van onderwijskansen, het kwaliteitsakkoord en VSV.

Onderwijskansenplan

De uitvoering van het Onderwijskansenplan is in volle gang (t/m 2012). In de regio's Zuidoost Drenthe/Veenkoloniën en Zuidwest Drenthe worden diverse projecten ondersteund. Er is veel aandacht voor (kennis)uitwisseling en professionalisering. Vanuit gemeenten en het onderwijsveld wordt positief gereageerd op de rol die de provincie inneemt bij de onderwijsvernieuwing in Drenthe. Bij de besluitvorming over PNS op 17 februari 2010 is besloten dat een beleidsmatige rol aan de provincie, ook na 2013, wordt toegedicht bij bovenlokale vraagstukken op het terrein van o.a. het onderwijskansenbeleid.

Kwaliteitsakkoord (onderdeel van het Onderwijskansenplan)

Op 17 februari 2010 is een kwaliteitsakkoord gesloten tussen het rijk, provincie en gemeenten en de schoolbesturen. Het doel hiervan is om het aantal (zeer) zwakke basisscholen in Drenthe te verminderen en de kwaliteit van het Drentse basisonderwijs te verhogen. De Drentse Onderwijsmonitor heeft hierbij een belangrijke rol gespeeld met betrekking tot het volgen van de leerprestaties. In navolging van het kwaliteitsakkoord is een uitvoeringsplan kwaliteitsakkoord basisonderwijs Drenthe 2010-2011 opgesteld.

VSV

Landelijk wordt er actief VSV-beleid gevoerd waarbij gemeenten verplicht zijn samen te werken met, door het rijk ingestelde, RMC-regio's. Vanuit de provincie wordt nauw samen gewerkt met gemeenten en de Drentse RMC's. Er zijn afspraken gemaakt voor meer maatwerk in het voorkomen van schooluitval en onderzoek naar MBO plusvoorziening(en). Het gaat hierbij vaak om jongeren die problemen hebben op meerdere leefgebieden (schulden, drugs, alcohol, gezinsproblematiek e.d.). 2011 is het laatste jaar waarin vanuit de sociale allianties geld beschikbaar is voor VSV. Het streven is om het aantal voortijdig schoolverlaters blijvend terug te dringen.

Mijn Dag

Ambitie voor Mijn Dag is dat iedereen in Drenthe arbeid en zorg moet kunnen combineren door:

- het optimaliseren van Drents Tijdbeleid;
- flexibele tijden en dienstverlening;
- het optimaliseren van de mogelijkheden voor Drentse taakcombineerders bij de combinatie (mantel)zorg en arbeid.

In de afgelopen periode is door middel van de Sociale Allianties ingezet op Brede Schoolontwikkeling, dagarrangementen en diensten & voorzieningen. Alle gemeenten, uitgezonderd Midden-Drenthe, zijn bezig met het opstellen van een plan van aanpak combinatiefuncties en het aanstellen van combinatiefunctionarissen.

Koploperschap

De provincie Drenthe is van 2007 tot en met 2010 koploper geweest. Het expertteam MFD is hierbij omgevormd tot het kernteam 7-7. Het doel van het kernteam is om de samenwerking op het thema Tijdbeleid te stimuleren en de opgedane (en ontwikkelde) kennis te delen met gemeenten en instellingen. Ter ondersteuning hiervan is de website www.drenthe7tot7.nl opgericht. Volgens de meetlat van PNS zien wij op dit thema geen taak of rol meer weggelegd voor de provincie. Wij kiezen ervoor om dit thema eind 2010 zorgvuldig over te dragen richting gemeenten. Aan het kernteam is hiervoor opdracht gegeven om een viertal gemeenten (Emmen, De Wolden, Tynaarlo en Borger-Odoorn) te ondersteunen bij hun aanvraag aan het ministerie van OCW om Koploper te worden. Dit heeft ertoe geleid dat deze vier gemeenten door het Rijk zijn aangewezen tot 'Koplopergemeenten'. Indien er vanuit de overige 8 gemeenten ook ambities zijn om koploper Tijdbeleid te worden, dan kunnen ook zij ondersteund worden door het kernteam.

Tijdbeleid en sociale innovatie

Op de arbeidsmarkt van de toekomst is iedereen nodig; daarom is het van belang om de participatie van werknemers maximaal te faciliteren. Vanuit de Sociale Agenda hebben wij het instrument Tijdbeleid ontwikkeld dat hieraan een bijdrage levert. Door de provincie is een aanvraag Tijdbeleid en sociale innovatie ('slimmer werken') ingediend. Deze is goedgekeurd door het ministerie van OCW. Tijdbeleid en sociale innovatie kunnen elkaar versterken. Daar waar zorg en arbeid gecombineerd worden kunnen meer mensen aan het werk blijven. Door slimmer te werken kan zowel de arbeidsparticipatie als de winstgevendheid van bedrijven stijgen. Hiermee sluiten wij aan bij onze economische beleidsdoelen.

Mijn Beweging

Ambitie voor Mijn Beweging is:

- Wij willen sterke sportverenigingen en stimuleren een actieve leefstijl.
- Wij willen ons profileren als sportprovincie.

Drenthe sportprovincie

Om de Drentse sportambities te realiseren hebben we integraal Sportbeleid ontwikkeld. Het jaar 2009 stond in het teken van het ontwikkelen van 'Drenthe 2028', het Drents Olympisch Plan. Drenthe 2028 is een breed beleidskader om Drenthe op Olympisch niveau te brengen en voor de profilering van Drenthe als sportprovincie. In dit plan wordt sport ingezet als middel op meerdere beleidsterreinen, zoals economie, ruimte, welzijn en gezondheid. Onze huidige inzet richt zich op het sociale domein, maar zal passend bij de provinciale kerntaken, meer verschuiven naar het ruimtelijk-economische domein. De provincie heeft daarin een specifieke rol daar waar het gaat om de ontwikkeling van een ruimtelijk-economische structuur voor sport. VROM heeft op dit moment het initiatief genomen om een Olympische Hoofdstructuur (OHS) te ontwikkelen. Deze OHS vormt het netwerk van ruimtelijke voorzieningen en ontwikkelingen, dat nodig is om het Olympisch Plan te realiseren. In de Sociale Allianties worden afspraken gemaakt over hoe gemeenten hun sportbeleid op 'Drenthe 2028' kunnen laten aansluiten. In noordelijk verband wordt samengewerkt aan een Noordelijk Olympisch Plan.

In de Sociale Agenda zijn keuzes gemaakt ten aanzien van de provinciale rol op het terrein van (top)sport. PNS heeft dit verder aangescherpt waarbij de provincie alleen daar een rol heeft waar het gaat om topsport(eventementen) als deze een economisch belang hebben, of wanneer het om gehandicaptensport gaat. Lokaal sportbeleid (breedtesport) is primair een taak van gemeenten. De provincie fungeert hierbinnen als leverancier van kennis en ondersteunt de gemeenten binnen de Sociale Allianties. Specifieke aandacht krijgt het zoeken naar verbindingen tussen sport en de verschillende beleidsterreinen, bijvoorbeeld tussen sport en onderwijs, sport en evenementenbeleid of sport en citymarketing.

Combinatiefunctionarissen

Alle gemeenten (met uitzondering van Midden-Drenthe) in Drenthe nemen deel aan de nieuwe rijksregeling voor het invoeren van combinatiefunctionarissen. De provinciale inzet is gericht op het bevorderen van de regionale samenwerking. Voorbeeld hiervan is dat er een provinciebreed combinatiefunctie-overleg is ingesteld, dat in opdracht van de provincie ondersteund wordt door SportDrenthe. In dit overleg staat de uitwisseling van kennis en opgedane ervaringen centraal.

Mijn Omgeving

De provinciale ambities op dit thema zijn:

- Sociale doelen realiseren in provinciale programma's zoals het provinciaal Meerjarenprogramma landelijk gebied (pMJP) en het omgevingsbeleid.
- Ondersteunen van de advisering aan zorgvragers en dorpenbelangenverenigingen.
- Ondersteuning van gemeenten in de uitvoering van hun ambities op dit thema.

In de Sociale Agenda is ervoor gekozen dat de provincie geen initiatief neemt op dit thema, de eerste verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten. In lijn met PNS zal dit thema minimaal worden uitgevoerd en zich beperken tot het subsidiëren van de kleine instellingen, Stichting Welzijn Doven, Stichting Paardrijden Gehandicapten, Sensor Oost-Nederland, Sensor Groningen-Drenthe en de Jongerenraad Drenthe.

De provincie speelt een belangrijke rol als gebiedsregisseur in het landelijk gebied. Hiervoor koppelen wij onze sociale ambities aan de ruimtelijke programma's en projecten zoals de omgevingsvisie en het provinciaal Meerjarenprogramma (pMJP). Vanuit het pMJP worden buurt- en dorpsinitiatieven ondersteund zoals de Telebrink en de ontwikkeling van dorpsplannen. Dit alles is afhankelijk van de gemeentelijke vraag en invulling.

De focus vanuit dit thema ligt op de ontwikkeling van een beleidsstrategie bevolkingsdaling, het ruimtelijke aspect van Tijdbeleid en het realiseren van een Drents sportlandschap. Het platteland, en in het bijzonder Oost-Drenthe, wordt als eerste geconfronteerd met een daling van de bevolking. Het onderwerp vraagt om keuzes voor ruimtelijke opgaven vanuit verschillende thema's als wonen, voorzieningen, bereikbaarheid en arbeid. Momenteel is een beleidsadvies op dit onderwerp in voorbereiding.

De Olympische Hoofdstructuur (OHS) is ontwikkeld om een Drents sportlandschap te realiseren (Mijn Beweging). De OHS zal leiden tot integrale gebiedsprogramma's. Provincies pakken in samenwerking met gemeenten het voortouw in de ontwikkeling en uitvoering van deze programma's.

Mantelzorg en vrijwilligerswerk

In 2009 hebben meerdere gemeenten binnen de sociale allianties een beroep gedaan op ondersteuning en ontwikkeling van de thema's mantelzorg en vrijwillige inzet. In opdracht van de provincie hebben STAMM en Enova de gemeenten hierbij ondersteund.

Beschikbaar stellen van subsidies

In de Sociale Agenda hebben wij gekozen voor meer flexibiliteit in ons beleid. Wij verminderen de 'vaste' prestatieafspraken met de gesubsidieerde instellingen. Daarbij is een onderscheid te maken tussen de niet-preferente instellingen en de (voormalig) preferente instellingen. De niet preferente instellingen zijn Stichting Welzijn Doven, Stichting Paardrijden Gehandicapten, Sensor Oost-Nederland, Sensor Groningen-Drenthe en de Jongerenraad Drenthe.

Uitgangspunt bij de voormalig preferente instellingen, STAMM CMO Drenthe/Enova, BOKD, SportDrenthe, Zorgbelang, Bureau Jeugdzorg en Yorneo is dat de 'vaste' subsidie wordt verminderd. Voor Bureau Jeugdzorg en Yorneo geldt dat zij op grond van een specifiek wettelijk kader door de provincie bekostigd worden. Het verminderen van het budget is hierbij niet aan de orde.

Ten opzichte van het budget van 2008 wordt de subsidie van STAMM CMO Drenthe/Enova en SportDrenthe verminderd met respectievelijk 0%, 20%, 30% en 40% voor 2009, 2010, 2011 en 2012. De subsidie van de BOKD en Zorgbelang wordt verminderd met respectievelijk 0%, 0%, 10% en 20% voor 2009, 2010, 2011 en 2012.

In de jaarlijks programma's van eisen voor de instellingen is opgenomen dat zij invulling moeten geven aan de ontwikkeling van de provinciale steunfunctietaak (Kennis Delen Drenthe).

Kennis Delen Drenthe (KDD)

In de Sociale Agenda 2009-2012 herijkt de provincie Drenthe de rol en taken van de preferente instellingen op het sociale domein. De provincie heeft op grond van artikel 13 van de WMO de taak steunfunctiewerk uit te voeren. We kiezen voor een drietal activiteiten die we tot de taak steunfunctiewerk rekenen: kennis, innovatie en netwerk. Deze zijn van groot belang voor de uitvoering van ons beleid de komende jaren. De provincie ziet het als een belangrijke taak om samen met de voormalig preferente instellingen en gemeenten relevante kennis te ontwikkelen en te ontsluiten op basis waarvan gemeenten en organisaties in Drenthe beleid kunnen ontwikkelen. Dit is een landelijke ontwikkeling, passend bij de provinciale taak en de gemeentelijke behoefte.

Om hun positie op het gebied van kennis delen te versterken is samenwerking met andere instellingen essentieel.

Om te komen tot een breed kennisnetwerk is samenwerking tussen de instellingen en andere organisaties essentieel. In de praktijk blijkt dat deze samenwerking niet altijd eenvoudig tot stand komt. Op dit moment vindt de tussenevaluatie Kennis Delen Drenthe plaats. Deze evaluatie geeft richting aan de te ontwikkelen visie op instellingen passend binnen het kader van PNS.

Tussenbalans Culturele & Museale Agenda

1. Inleiding

Op 17 december 2008 is de Culturele & Museale Agenda 2009 – 2012 door Provinciale Staten van Drenthe vastgesteld. Met deze beleidsnota hebben wij nieuwe inhoudelijke doelen voor het culturele en museale beleid benoemd. Daarnaast hebben wij ook onze instrumenten voor beleid beschreven. Daarbij speelden twee uitgangspunten een belangrijke rol:

1. nieuwe stappen in de verzakelijking van onze subsidierelaties
2. nieuwe stappen in onze relatie met de Drentse gemeenten.

Inmiddels zijn wij halverwege de beleidsperiode 2009 -2012, en willen wij in dit document de stand op maken van de resultaten.

Terugblik: externe ontwikkelingen en uitgangspunten

In maart 2008 presenteerde de landelijke commissie Ladders haar rapport over de decentralisatievoorstellen voor provincies (“Regie, Ruimte en Rekenschap”). Het rapport stelde dat de rol van de provincie in de regio moest worden verstevigd, dat er minder bestuurlijke drukte moet zijn en dat de provincies zich meer moeten focussen op hun kerntaken: ‘Decentraal wat kan en centraal wat moet’. De commissie adviseert de provincies zich te concentreren op het ruimtelijk-economische en culturele domein. Zorg en welzijn moeten primair aan gemeenten worden overgelaten.

De Drentse commissie Van der Tuuk heeft gelijktijdig onderzoek gedaan naar de positie, rol en taken op verschillende beleidsterreinen van de provincie Drenthe (“Amen is geen Amsterdam”, mei 2008).

Op 16 december 2009 hebben de Provinciale Staten van Drenthe ingestemd met de nota ‘Provincie Nieuwe Stijl’ (PNS). Met deze nota is concrete invulling gegeven aan de aanbevelingen uit ‘Amen is geen Amsterdam’ en de afspraken uit het Bestuursakkoord tussen Rijk en IPO. In dit Bestuursakkoord staat dat cultuurbeleid een kerntaak is van de provincie. Deze taak richt zich op de culturele infrastructuur en monumentale waarden; hierbinnen bevinden zich tevens een aantal wettelijke taken.

Voor de invulling van de Culturele & Museale Agenda 2009 – 2012 betekende dit dat wij ons meer hebben geconcentreerd op bovengenoemde kerntaken voor cultuurbeleid. Wij hebben daarbij de uitgangspunten van Provincie Nieuwe Stijl ’ centraal gezet: minder bestuurlijke drukte, de provincie focust op haar kerntaken en kijkt scherp naar haar eigen rol en die van de gemeenten, met het adagium ‘Decentraal wat kan en centraal wat moet’.

Vooruitblik: 2011- 2012 en verder

Door het werken met culturele en sociale allianties heeft de provincie Drenthe een voorsprong genomen op andere provincies in het uitvoering geven aan de veranderende provinciale rol en taak in het culturele en sociale domein. Het nieuwe regeerakkoord scherpt de landelijke en provinciale kerntakendiscussie nog verder aan. Er wordt in het regeerakkoord een duw gegeven aan een verdergaande taakverdeling tussen de verschillende overheidslagen. De door provincie Drenthe

ingezette lijn in Provincie Nieuwe Stijl (PNS) past in de lijn van denken binnen het regeerakkoord maar moet verder worden uitgewerkt en aangescherpt.

De gemeenten geven aan zich goed te kunnen vinden in de vraag om heldere profilering en een duidelijke taakverdeling tussen de overheden ('Je gaat er over of niet'). Ook zij zijn bereid, net als de provincie Drenthe, daarin hun rol en taak op te pakken. Zij hebben daar wel tijd voor nodig: tijd die vereist is voor een culturomslag, maar ook voor de benodigde financiering.

Om te komen tot deze gewenste rol en taakverdeling is een gezamenlijke visie op de toekomst van het culturele en sociale domein noodzakelijk. Dit is bestuurlijk bekrachtigd in het VDG-overleg Onderwijs, Cultuur en Sport d.d. 2 september 2010. Op dit moment vindt een inhoudelijke verkenning en uitwerking plaats tussen gemeenten en provincie over gedeelde thema's op het culturele en sociale domein. Afspraak tussen gemeenten en provincie is om deze gezamenlijke visie af te ronden voor de voorjaarsnota in 2011. Centraal doel van de visie is om een gezamenlijk beeld te ontwikkelen van het deze domeinen in Drenthe vanaf 2012, om van daaruit te kunnen komen tot een heldere rol en taakverdeling.

Met het verschijnen van deze tussenbalans hebben we nog twee uitvoeringsjaren te gaan voor Cultuur als Magneet. Daarin willen we een vervolg geven aan de geformuleerde beleidsdoelen. Het laatste kabinet Balkenende heeft wel een forse bezuiniging doorgevoerd richting provincies, wat voor de provincie Drenthe heeft geleid tot een bezuiniging van ruwweg 10 procent op het cultuurbudget van 2011. Dit leidt echter nog niet tot grote beleidswijzigingen in 2011.

Wij zijn met de gemeenten in VDG-verband in gesprek over de rol van de ondersteuningsinstellingen, om de gevolgen van bezuinigingen bij zowel provincie als gemeenten zo verantwoord mogelijk op te vangen.

Inmiddels heeft het nieuwe kabinet echter aangekondigd 200 miljoen op het rijkscultuurbudget te willen bezuinigen. Dit kabinet ziet bovendien een beperkte rol voor de provincie ten aanzien van cultuurbeleid. Dit perspectief kan een remmende werking gaan krijgen op de (door)ontwikkeling en uitvoering van beleid in de komende twee jaar, waardoor de huidige ambities in Cultuur als Magneet onder druk komen te staan. Dit geldt vooral de professionele kunsten. In principe hebben het rijk en het landelijke fonds NFPK+ de verantwoordelijkheid voor de Basisinfrastructuur (BIS), de meerjarige subsidies en de orkesten¹. Het rijk vraagt tot nu toe telkens commitment van de regionale overheden in Noord Nederland (Groningen, Leeuwarden, provincies Drenthe, Fryslan en Groningen) in de vorm van aanvullende subsidies. Daarnaast worden deze overheden samen met andere gemeenten verantwoordelijk geacht voor de regionale infrastructuur (voorzieningen en producties).

Deze systematiek zal sterk onder druk komen nu het rijk rigoureuus wil bezuinigen op de BIS en de landelijke fondsen. Het lijkt niet reëel dat provincies en gemeenten deze bezuinigingen kunnen en willen opvangen.

¹ In het Noorden zijn dit: NND, NNT, Citadel, Tryater, Noorderlicht, Noorderslag, Grand Theatre, Poeziepaleis, De Noordelingen, Museum Princessehof (BIS); PeerGroup, Guy & Roni, Noorderzon, Oerol, Jonge Harten Festival, Opera Spanga (NFPK+), en het NNO (orkesten).

2. Hoofdoelen en werkwijze

Onze hoofdoelen voor provinciaal cultuurbeleid, opgesteld in Cultuur als Magneet, luiden samengevat:

1. *Culturele participatie.*

- bevorderen van spreiding en toegankelijkheid van kunst en cultuur voor alle Drentse burgers
- een samenleving waarin cultuur bijdraagt aan educatie, sociale samenhang en de Drentse identiteit
- een heldere taakverdeling: gemeenten zijn verantwoordelijk voor de infrastructuur (primaire subsidiëring van amateurkunsten, podia en kunstencentra), provincie richt zich op spreiding, toegankelijkheid en kwaliteit.

2. *Een aantrekkelijk en 'aantrekkelijk' cultureel klimaat.*

- stimuleren van kunst en cultuur van onverwachte kwaliteit, sprankelend en spraakmakend. Behalve de intrinsieke waarde van deze culturele doelstelling heeft dit doel ook een economische component: door het aantrekken van nieuw publiek van binnen en buiten Drenthe en het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor particulieren en bedrijven wordt de economie gestimuleerd.

Hoe gingen wij te werk?

Samenwerking met gemeenten: culturele allianties

In het verleden schortte het aan de afstemming van ons beleid op dat van de gemeenten. Het onderzoeksrapport 'In communi', dat ons sociaal en cultuurbeleid onder de loep nam, bevestigde dit beeld. Wij wilden met deze cultuurnota een nieuwe weg inslaan: het provinciale cultuurbeleid gedeeltelijk samen met gemeenten invullen, afstemmen en implementeren. Dit alles in de geest van Provincie Nieuwe Stijl: samenwerking maar ook een duidelijker rolafbakening. Hierbij tekent zich wel een verschil af tussen de culturele en sociale allianties. De sociale allianties beslaan een groot deel van het totale provinciale budget voor sociaal beleid, vanuit de gedachte dat het sociale beleidsdomein grotendeels onder primaire verantwoordelijkheid valt van de gemeenten. Omdat bij cultuurbeleid de taken en verantwoordelijkheden van provincies en gemeenten grotendeels goed te onderscheiden zijn, gaat het bij de culturele allianties tot nu toe om een relatief klein deel van de jaarbegroting (ca. 1 miljoen van 23 miljoen).

Desalniettemin hebben wij het project Studio 13 gestart: een samenwerking van 12 gemeenten en de provincie. De samenwerking is vastgelegd in een convenant, waarna wij per gemeente gezamenlijke doelen en projecten hebben ontwikkeld: culturele allianties. Dit zijn tweejarige uitvoeringsprogramma's voor de jaren 2009-2010 per gemeente. Studio 13 heeft de samenwerkingsrelatie verbeterd, waardoor de inhoudelijke afstemming van beleidsdoelen en een effectievere uitwerking van deze doelen daadwerkelijk op gang is gekomen. Gemeenten en provincie plegen in totaal een gebundelde financiële inzet van ca. 3 miljoen voor de jaren 2009 en 2010. In vier collectieve projecten (twee tot vier jaar) is sprake van deelname door alle gemeenten. Deze projecten zijn: 1. Drents Programma voor Cultuurparticipatie 2.

Versterking museumbestel 3. Provinciale Monumentenlijst 4. Kwaliteitsimpuls Archeologie.²

Werd in het verleden nogal eens door gemeenten en provincie solitair op deze terreinen gewerkt, in deze samenwerkingsprojecten is nu meer sprake van regie dan wel initiatief van de provincie, waarbij de inkleuring en uitvoering grotendeels van gemeentezijde komt. In de volgende paragrafen gaan wij inhoudelijk in op deze projecten.

Daarnaast zijn er ook projecten op initiatief van individuele gemeenten gestart, met co-financiering van de provincie, omdat zij pasten in ons beleid. Voorbeelden hiervan zijn: Pilot acht kerken als podium: herbestemming, programmering en professionalisering (Aa en Hunze), Stedelijk museum De Veste: totaalplan vernieuwing en uitbreiding (Coevorden), Community-art projecten (Emmen), ontwikkeling van jaarlijks groot cultureel festival (Hoogeveen), ontwikkeling van een Cultuureducatienetwerk en Cultuur Platform voor Amateurkunst (De Wolden), en extra impulsen aan de festivals Axis en PopAs (Assen).

Alle projecten in het kader van de culturele allianties zijn mogelijk gemaakt vanuit ons flexibele budget en vanuit middelen van onze beleidsprogramma's (cultuurparticipatie, bkv, monumentenzorg, cultuurhistorie en archeologie, museumbeleid, internationalisering, archiefbeleid).

Wij zijn momenteel weer in gesprek met de gemeenten over culturele allianties voor 2011-2012, waarin wij de principes van 'provincie nieuwe stijl' als leidraad blijven hanteren.

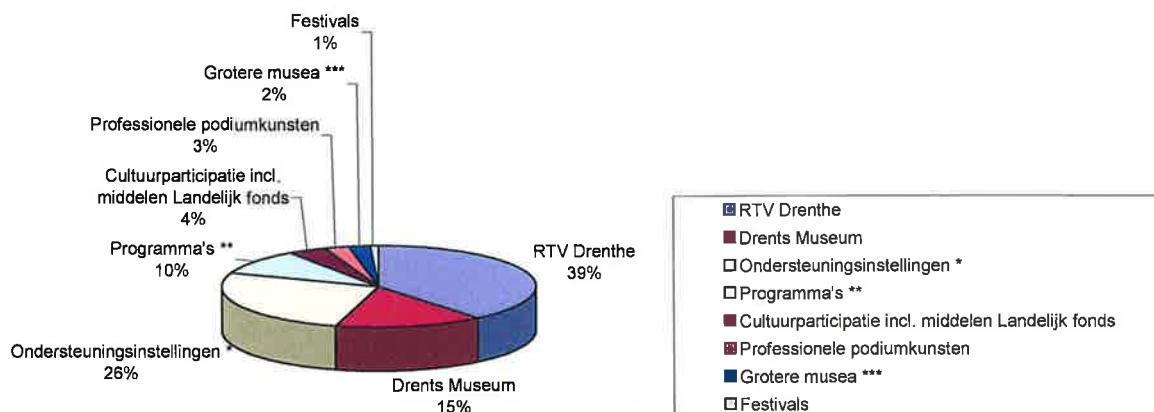
Subsidiering en uitvoering door provincie-brede instellingen

Drenthe geeft circa 23 miljoen euro per jaar uit aan cultuurbeleid. Een groot deel van dit bedrag is ingezet op cultuurbeleid ten behoeve van heel Drenthe via de inzet van zeven grotere instellingen: K&C Drenthe, Biblionet Drenthe, RTV Drenthe, Drents Museum, Huus van de Taol, CBK Drenthe en Drents Plateau (inclusief Monumentenwacht, Steunpunt Monumentenzorg & Archeologie en de Museumconsulent). De activiteiten van deze instellingen variëren van cultuurproductie (zoals regionale radio en tv, museale tentoonstellingen, cultuurhistorische publicaties, festivals, tentoonstellingen etc.) tot advies, ontwikkeling, innovatie en ondersteuning (zoals bij beeldende kunst, cultuureducatie en cultuurparticipatie, archeologie, monumentenzorg, bibliotheekwerk etc.). Deze instellingen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van verreweg het grootste deel van het provinciale beleid. Een doorsnee van deze resultaten benoemen wij in deze tussenbalans. Voor een compleet overzicht van deze uitvoeringsactiviteiten verwijzen wij naar de jaarverslagen van deze instellingen van 2009 en 2010.

² Gedetailleerde projectplannen en tussentijdse verslagen van deze projecten zijn ter inzage.

diagram: verdeling van gelden cultuurbeleid

Jaarlijkse middelen 2009-2010

* K&C Drenthe, Biblionet Drenthe, Huus van de Taol, CBK Drenthe en Drents Plateau (inclusief Monumentenwacht, Steunpunt Monumentenzorg & Archeologie en de Museumconsulent)

** Monumentenzorg, Beeldende kunst en vormgeving, Cultuurhistorie & Archeologie, Museumbeleid, Archiefbeleid, Streektaal, Cultuur en economie, Internationalisering, Bibliotheekbeleid, Culturele evenementen, Flexibele middelen.

*** Hunebedcentrum, Museum de Buitenplaats, Herinneringscentrum Kamp Westerbork, Gevangenis museum

Subsidiering van culturele gezelschappen en culturele producties

Het culturele veld (amateur- en professionele podiumkunsten, beeldende kunst, musea, literatuur, streektaal, cultuurhistorie, media) krijgt drie keer per jaar de gelegenheid om subsidies aan te vragen voor plannen die aansluiten bij het provinciale beleid. Het ging daarbij zowel om meerjarige als incidentele subsidies. Wij constateren dat er bij iedere ronde veel subsidieaanvragen zijn, die de hoeveelheid beschikbare middelen overschrijden. Dit wijst op een groeiende dynamiek in het Drentse cultuurbeleid, waarbij we ons wel kritisch moeten afvragen of en in hoeverre sprake is van een te grote aanbodgerichtheid.

Onafhankelijke adviescommissie

Om al deze subsidieaanvragen te kunnen beoordelen hebben we een nieuwe en breed samengestelde provinciale adviescommissie ingesteld met deskundigen van binnen en buiten Drenthe. Behalve beoordelingen heeft de commissie ook aanvragers geadviseerd op kwaliteit en inhoud van hun plannen. Gedeputeerde Staten hebben verreweg de meeste adviezen van de commissie ongewijzigd overgenomen.

Daarnaast heeft de adviescommissie gevraagde en ongevraagde beleidsadviezen gegeven op enkele beleidsthema's, zoals het thema Natuur- en landschapskunst. Bovenbeschreven werkwijze met een brede adviescommissie heeft goed gefunctioneerd. Binnenkort zullen wij de omvang en opdracht van de adviescommissie voor de komende twee jaar opnieuw vaststellen.

Koppeling programma's cultuur en economie

Combinatie van culturele doelen en economische ontwikkeling is één van onze doelen van cultuurbeleid. Door de koppeling van toerisme aan kunst en cultuur en

door innovatieve wisselwerking tussen creatieve en andere bedrijfssectoren willen we een bijdrage leveren aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor particulieren en bedrijven.

Allereerst hebben we onderzocht wat de mogelijkheden zijn om de koppeling tussen cultuur en economie te versterken in Drenthe. Hieruit bleek onder andere dat in Drenthe geen sprake is van grootschalige creatieve industrie, maar wel van diverse kleinere spelers die samen een "district of creativity" vormen. Door de bestaande beleidskaders te bundelen kan dit creatieve potentieel worden gestimuleerd.

Wij hebben niet gekozen voor een apart uitvoeringsprogramma maar voor afstemming van bestaande programma's voor cultuur- en economisch beleid en de ondersteuning van grotere projecten met zowel economische als culturele doelstellingen. Te noemen valt:

Website Drenthe.nl (het integrale internetplatform voor cultuur, recreatie en toerisme);

programma's en projecten voor cultuurtoerisme; het IAD; project ART Design

Drenthe; Tourist Info Drenthe; project Drents Archief 3.0; project Hondsrugspoor – GEO-park, diverse projecten van de vijf grotere musea.

Daarnaast verzorgen wij eenmalige impulsen op het snijvlak van cultuur en economie (in totaal ruim 20 miljoen) bij grotere culturele infrastructurele projecten, veelal in co-financiering met gemeenten en in combinatie met aanpalende provinciale budgetten zoals PMjP, Leader, Kompas en EFRO:

- nieuwbouw van het Drents Museum en Depot
- nieuwbouw Cultureel Kwartier Assen
- herontwikkeling Veenhuizen,
- inzet Veenhuizen-Frederiksoord op Unesco Werelderfgoedlijst,
- Atalanta Emmen (nieuwbouw theater),
- vernieuwende invulling van Herinneringscentrum Kamp Westerbork
- renovatie Shakespeare theater Diever
- renovatie Stedelijk Museum Coevorden

Hieronder volgt de tussenbalans van onze vier 'cultuurdragers' in de Culturele Agenda:

1. Het grote publiek 2. Drenthe in Beeld 3. Onvoltooid verleden tijd en 4. Informatiekanalen.

Daarna volgt de tussenbalans van cultuurdrager nr. 5: Museumbeleid, in de Museale Agenda.

3. Het grote publiek

Cultuurparticipatie

- optimale spreiding
- brede, actieve deelname aan cultuur

Cultuureducatie

- scholen formuleren eigen cultuureducatiebeleid
- scholen hebben kennis van de (directe) culturele omgeving
- naast kunsteducatie ook deelname aan erfgoededucatie

- naast receptieve deelname ook actieve participatie

Amateurkunst

- tweedelijns ondersteuning
- projecten van provinciaal belang
- ondersteuning gezelschappen van provinciaal belang

Professionele podiumkunsten

- ondersteuning professionele podiumgezelschappen
- projecten en voorstellingen van bovenlokaal belang

Festivals en evenementen

- ondersteuning festivals van provinciaal belang
- ondersteuning / organisatie provinciale evenementen

Cultuurparticipatie (amateurkunst en cultuureducatie)

Ter opvolging van het Actieplan Cultuurbereik hebben wij het Drents Programma voor Cultuurparticipatie 2009 -2012 (Samen Delen) ontwikkeld waarin onze doelen voor educatie en participatie zijn uitgewerkt. Dit programma is gehonoreerd door het Landelijk Fonds voor Cultuurparticipatie met 3 ton per jaar, onder voorwaarde dat de provincie daar 3 ton aan toevoegt. De Drentse gemeenten nemen deel in dit programma en ook zij zorgen voor cofinanciering van drie ton per jaar. De gemeenten hebben meerjarenplannen ontwikkeld (veelal met begeleiding van K&C) die in 2010 van start zijn gegaan. Ondersteuning van amateurkunsten binnen gemeenten en cultuureducatie voor de scholen heeft zo een plek gekregen in dit Drents Programma voor Cultuurparticipatie. Het project is een voorbeeld van provincie nieuwe stijl: regie bij de provincie, en uitvoerende rol is voor een belangrijk deel verschoven naar de gemeenten. Het is nog te vroeg om bovengenoemde meerjarenplannen op hun resultaten te beoordelen.

K&C Drenthe heeft diverse cultuurmenu's aangeboden die steeds meer op maat zijn gesneden van de scholen, en heeft daarmee wederom een zeer groot bereik gehad: 89 % in het primair onderwijs en 65 % van alle leerlingen in het voortgezet onderwijs. Drents Plateau heeft in aanvulling hierop meerdere gemeenten en scholen ondersteund bij de ontwikkeling van erfgoededucatie.

K&C Drenthe heeft diverse Drenthe-brede projecten voor cultuureducatie georganiseerd, zoals Oktobermaand-Kindermaand en Culturele Mobiliteit, waar jaarlijks duizenden kinderen aan deelnemen. Ook hebben wij een bijzonder cultuurparticipatieproject ontwikkeld voor de doelgroep ouderen (o.a. in zorgcentra), dat eind 2010 van start gaat. Hiervoor is inmiddels landelijke belangstelling getoond. Op het gebied van talentontwikkeling springt het jaarlijkse project Kunstbende eruit en NIZNO.

Wij constateren dat we goed op weg zijn met bovengenoemde doelstellingen, maar ook dat er nog het nodige te verbeteren valt, zoals de actieve(re) inzet van cultuureducatie in de onderwijscurricula en in de buitenschoolse opvang, een efficiëntere afstemming van kunsten- en erfgoededucatie, een doelmatiger inzet van middelen zoals bij culturele mobiliteit, en de implementatie van de cultuurparticipatieplannen bij diverse gemeenten.

Professionele podiumkunsten

In de afgelopen twee jaar zijn ca. 12 gezelschappen c.q. productiehuisen uit Drenthe en andere noordelijke provincies meerjarig ondersteund: Drents Jeugdtheater de Reus, Jeugdtheater ZIRR, De Steeg, NiznO, De Noordelingen, PeerGroup, Theater te Water, NNO, Citadel, Tryater en Grand Theatre. Enkele

opvallende ontwikkelingen en hoogtepunten waren de succesvolle samenwerking tussen PeerGroup en het NNO met hun educatieve concerten 'Noottocht', de uitverkochte zalen bij de NNO-uitvoeringen van muziek van Queen, het succes en de groei van het dansgezelschap ZIRR en de aantrekkingskracht van talentontwikkelgroep NiznO, en de landelijke erkenning en subsidie voor PeerJong (de talentontwikkelafdeling van PeerGroup).

Er zijn ook zorgen te noemen. De ijle noordelijke infrastructuur kan alleen overeind blijven als het rijk en de landelijke fondsen hun verantwoordelijkheid blijven nemen voor de basisinfrastructuur en meerjarige steun. Wij zullen in noordelijk verband ons blijven inspannen om het rijk en de Raad voor Cultuur hier op te wijzen.

Festivals en evenementen

Wij hebben zeven festivals van provinciaal belang als hoofdsubsidiënt of mede (naast de gemeenten) ondersteund: literatuurfestival Zomerzinnen, de primeur van het Drentse streektaalfestival ReuR, het Axisfestival, het Peter de Grote Festival, het Internationale Poppenfestival, Festival Vrouwenfilms en het Bevrijdingsfestival.

Bijzondere evenementen waren de Drentse Culturele Uitdag: een evenement waarbij de gemeenten steeds meer en succesvol de regie in handen hebben genomen, en de Culturele Gemeente van 2009: gemeente Westerveld. Vermeldenswaardig zijn enkele bijzondere voorstellingen en producties zoals de Musical Oek (20 keer vrijwel uitverkochte zalen) en de openlucht opera in Hoogeveen (3000 bezoekers) in samenwerking met het NNO.

Culturele prijs Drenthe

In 2010 is wederom de Grote Culturele Prijs van Drenthe (een traditie sinds 1955) uitgereikt. Was in 2008 de prijs uitgereikt aan Sjoerd Wagenaar van de PeerGroup, dit keer mocht grafisch vormgever Albert Rademaker de prijs in ontvangst nemen. Albert Rademaker is als vormgever beeldbepalend geweest voor een groot aantal brochures, tijdschriften en boeken, die betrekking hebben op Drenthe. Zijn werk wordt als zeer creatief en van hoge kwaliteit betiteld. Met name de prehistorie en het landschap van Drenthe zijn kenmerken voor zijn werken.

4. Drenthe in Beeld

Beeldkwaliteit openbare ruimte

- beeldkwaliteit positief beïnvloeden en 'verrommeling' tegengaan

Beeldende kunst en vormgeving

- herpositionering van CBK Drenthe vanwege ombuiging rijksmiddelen naar Assen en Emmen
- versterking klimaat voor beeldende kunstinitiatieven buiten (de werkingssfeer van) Assen en Emmen
- stimuleren beeldende kunstinitiatieven van bovenlokaal belang: eigentijdse ontwikkelingen in combinatie met Drentse kernkwaliteiten (cultuurhistorie-landschap-erfgoed).
- specifieke groepen (kinderen, jongeren) betrekken bij beeldende kunst (zie ook Cultuurparticipatie).

Beeldkwaliteit openbare ruimte

In onze hoofddoelen stellen wij dat wij van Drenthe "een aantrekkelijke en aantrekkende provincie" willen maken. Deze ambities liggen op de snijvlakken van ruimtelijke ontwikkeling, sociaal-economische ontwikkeling, cultuur en erfgoed. Om dit te bereiken willen we de beeldkwaliteit van de openbare ruimte beïnvloeden langs drie invalshoeken: 1. cultuurhistorie en architectuur 2. landschap 3. ruimtelijke ordening.

Een eerste instrument die we daarvoor hebben ontwikkeld is het provinciale Cultuurhistorisch Kompas. Dit document dient als inspiratiebron voor ruimtelijke ontwikkelingsprocessen, die veelal onder verantwoordelijkheid van gemeenten plaats vinden. Behalve investeren in ruimtelijke kwaliteit vanuit cultuurhistorische waarden wilden wij ook ontwerpkracht bieden door kunst, vormgeving en architectuur in te brengen in ruimtelijke plannen. Deze ambitie krijgt mede vorm via het werk van CBK Drenthe (ca. 20 lopende projecten), Atelier Mooi Drenthe, de nieuwe provinciale Omgevingsvisie, en programma's als het Provinciaal Meerjaren Programma en Kunst langs Wegen en Kanalen.

In de afgelopen twee jaar misten wij een integrale visie-uitwerking en een duidelijke uitvoeringsagenda op dit thema. Voor de komende jaren willen we ons uitdrukkelijker manifesteren op bovengenoemd doel: beeldkwaliteit positief beïnvloeden en verrommeling tegengaan. Dit willen we bereiken door:

- a. aansluiting op het provinciale omgevingsbeleid
- b. samenwerking tussen beleidsafdelingen die zich met ruimtelijke ontwikkeling bezighouden, en
- c. samenwerking met gemeenten, waterschappen en provinciale ondersteuningsinstellingen.

Beeldende kunst en vormgeving

Vanwege de verschuiving van de rijksmiddelen voor BKV naar de grotere gemeenten (Assen en Emmen) heeft de provincie een deel van deze taken (zoals advies beeldende kunst en kunstuitleen) overgedragen aan de gemeenten. De structurele provinciale steun van het CBK-Drenthe wordt grotendeels afgebouwd. Eind 2010 gaan wij deze taakverschuiving samen met de gemeenten evalueren. De provincie heeft wel meerdere opdrachten verleend aan CBK Drenthe bij beeldende kunstinitiatieven van bovenlokaal belang, zoals de drie beelden van Ruud van de Wint kunst langs de snelwegen A28 en A37 Hoogeveen, en bij provinciale projecten zoals Kunst langs de N34. Voor de ontwikkeling van land art bij Dalen hebben we de gemeente Coevorden ondersteund in de culturele alliantie.

De doorontwikkeling van Kunst in Kolderveen (KiK) naar een volwaardige voorziening voor Artist in residence is voltooid. Het publieksbereik van KiK is groeiende, maar laat nog te wensen over. KiK wil hier de komende twee jaar sterk op gaan inzetten.

5. Onvoltooid verleden tijd

Cultuurhistorie en ruimte

- Versterking van Drents cultuurhistorisch landschap

Monumentenzorg

- monumentale waarden op provinciale schaal beschermen
- stimuleren gebruik en herbestemming van monumentale panden.
- stimuleren en faciliteren van gemeenten, eigenaren en andere partijen bij hun verantwoordelijkheden voor beheer en behoud erfgoed
- inwoners van Drenthe en toeristen laten genieten van fysiek erfgoed.

Immaterieel erfgoed en streekgeschiedenis

- Ondersteuning van provinciale en lokale verenigingen voor streekgeschiedenis en archeologie.

Archeologie

- bescherming van de archeologische bodemschatten door de gemeenten
- wettelijke taken: uitvoering functie van provinciaal archeoloog, instandhouding archeologisch depot en het al dan niet aanwijzen van attentiegebieden.

- kwaliteitsborging van archeologisch onderzoek, het aannemen van vondstmeldingen, vergunningverlening bij verstoringen (zoals ontgravingen) en inbreng van archeologie in milieueffectrapportages.

Wat hebben wij gedaan?

De voorbereidingen op de wet Modernisering Monumentenzorg (MoMo) en de nieuwe wet op de ruimtelijke ordening (nWRO) zijn belangrijke katalysatoren geweest voor de beleidsterreinen binnen deze cultuurdrager.

De wet MoMo, die in 2011 moet ingaan, vraagt van provincies om stevig in te zetten op een gebiedsgerichte in plaats van objectgerichte benadering, en om de slagkracht van de steunfuncties monumentenzorg te vergroten. Wet MoMo kent drie pijlers:

1. Cultuurhistorische belangen meewegen in de ruimtelijke ordening
2. Krachtiger en eenvoudiger regelgeving
3. Bevorderen van herbestemming van monumenten

Om het unieke Drentse cultuurhistorische landschap te versterken en voor het voetlicht te brengen en ons erfgoed in de ruimtelijke ordening goed tot zijn recht laten komen hebben wij meerdere instrumenten ontwikkeld en ingezet:

Wij hebben met het provinciale Cultuurhistorisch Kompas (al genoemd bij Drenthe in Beeld) een belangrijk nieuw document ontwikkeld. Dit instrument is bedoeld als inspiratiebron en richtinggevend instrument voor het ontwikkelen van ruimtelijk beleid van provincie en gemeenten. Wij zijn met gemeenten in gesprek hoe dit kompas in de praktijk geïmplementeerd dient te worden, onder andere door afstemming van gemeentelijke en provinciale databanken voor cultuurhistorie.

Wij hebben een Provinciale monumentenlijst vastgesteld met daarop 224 objecten in Drenthe die zijn aangewezen als provinciaal monument in de categorie 'gebouwde monumenten tot 1940', en in eerste instantie 58 objecten in de categorie 'gebouwde monumenten na 1940, minstens 40 jaar oud'.

Op basis van deze lijst verstrekken wij laagrentende leningen voor onderhoud en restauratie van monumenten naar behoefte. De provincie heeft middelen per gemeente ter beschikking gesteld om hen in staat te stellen om vergunningverlening en toezicht uit te voeren. Wij willen de deze regeling in de toekomst nog verder 'momo-proof' maken.

Met de invoering eind 2007 van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg zijn de verantwoordelijkheden van provincie en gemeenten opnieuw vastgelegd. Uitgangspunt voor een rolverdeling tussen partijen is: gemeentelijk wat kan, provinciaal wat moet. Om die reden hebben wij een Kwaliteitsimpuls voor gemeentelijke archeologie ingezet: wij subsidiëren alle twaalf gemeenten bij de ontwikkeling van gemeentelijk archeologiebeleid. Dit is één van de collectieve projecten van Studio 13, waarbij de provincie regie initieert en ondersteunt en waarbij de gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. Gemeenten hebben provinciale subsidie ontvangen ten behoeve van een archeologische waardenkaart, regioarcheoloog en/of beleidsplan, en investeren minimaal eenzelfde bedrag. Drents Plateau verleent assistentie en advies.

Bovengenoemde wettelijke taken t.a.v. archeologie zijn uitgevoerd en het Archeologisch Depot te Nuis is uitgebreid met een derde loods.

De Statenmotie rond herbestemming van leegstaande kerken in Drenthe (Statenmotie 17, Voorjaarsnota 2008) heeft (mede) geleid tot een plan voor cofinanciering van een versneld rijksprogramma voor het wegwerken van restauratieachterstand. Het rijksprogramma, bedoeld voor de aanpak van de economische crisis (naar voren halen van investeringen), sluit aan bij de provinciale aanpak en heeft geleid tot een incidentele provinciale bijdrage van 2,8 miljoen euro in de jaren 2010-2011). In de categorie 'Kerken' is de herbestemming en restauratie van twee kerken gestart, in de categorie 'agrarisch en industrieel erfgoed' is één object gestart, in de categorie 'revitalisering Veenhuizen' zijn vier objecten gestart. Ook neemt Drenthe deel aan het netwerk- en activiteitenprogramma 'Verduurzamen van historische en beeldbepalende gebouwen' van de universiteit Nijenrode. Daarnaast wordt subsidie beschikbaar gesteld aan de Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen Groningen en Drenthe (SBKGD).

Het Steunpunt Monumentenzorg & Archeologie heeft gemeenten, eigenaren en andere partijen gestimuleerd en gefaciliteerd bij het beheer en behoud van hun erfgoed.

Wij hebben provinciale en lokale verenigingen voor streekgeschiedenis en archeologie ondersteund via de steunfunctie Streekgeschiedenis van het Drents Plateau.

Wij zijn gestart met de ontwikkeling van een nieuw uitvoeringsprogramma cultuurhistorie en archeologie voor de komende jaren. De projecten Tafelzilver (actieve inzet erfgoed door vrijwilligers) en onderdelen uit Het Verhaal van Drenthe krijgen hierin een plek.

Al met al zijn op dit beleidsterrein veel zaken uitgevoerd waar tevredenheid overheerst. Er zijn ook onderdelen waar wij in de komende twee jaar nog (beter) aan willen trekken:

- onze provinciale invloed - mede via Drents Plateau - bij de start van en gedurende ruimtelijke ontwikkelingsprocessen laat nog te wensen over;
- de implementatie van het Cultuurhistorisch Kompas komt traag van de grond;
- het gebruik van laagrentende leningen door eigenaren van monumenten;
- het stimuleren van gemeenten om zelf meer verantwoordelijkheid te nemen voor hun monumentenbeleid;
- sommige gemeenten zijn zeer actief in het project Kwaliteitsimpuls Archeologie (zoals Westerveld), maar er zijn ook gemeenten die nog nauwelijks op gang zijn gekomen
- de belangstelling voor deelname aan het project Leegstand en herbestemming is groter dan het beschikbare budget toe laat.

6. Informatiekanalen & Taligheden

Bibliotheken, letteren en leesbevordering

- uitvoering koepelconvenant en landelijke hoofdlijnen Bibliotheekcharter 2009 - 2012: digitalisering, collectiebeleid, marketing en HRM.
- inzet voor vijf kernfuncties basisbibliotheken: warenhuis van kennis en informatie, centrum voor ontwikkeling en educatie, encyclopedie voor kunst en cultuur, inspiratiebron voor lezen en leesbevordering, podium voor ontmoeting en debat.

- inzet Biblionet als serviceorganisatie en innovatiecentrum.
- bestrijding van laaggeletterdheid

Streektaal

- impulsen aan het Drents door structurele ondersteuning Huus van de Taol
- gebruik van Drents voor en door jongere doelgroepen
- inzet voor het Drents als onderdeel van het Nedersaksisch.

Archiefbeleid

- wettelijke verantwoordelijkheid bewaking kwaliteit archiefzorg door lagere overheden
- veilig stellen van belangrijke archieven voor Drenthe
- verbreden van het gebruik van archieven.

Regionale omroep

- wettelijke plicht om tenminste één regionale omroep te bekostigen met kwalitatief hoogwaardig programma
- provinciebrede coördinatie programmasubsidies
- kunst en cultuur in Drenthe meer over het voetlicht via radio en televisie.

Bibliotheken

Eind 2009 hebben Rijk, provincies en gemeenten overeenstemming bereikt ('bibliotheekcharter') over een nieuwe rolverdeling ten aanzien van bibliotheekbeleid. De hoofdlijnen van dit charter hebben wij uitgevoerd. Wij hebben Biblionet Drenthe ingezet als serviceorganisatie en innovatiecentrum voor de Drentse bibliotheken. Door middel van diverse vernieuwingsprojecten zijn digitalisering, collectiebeleid, marketing en HRM binnen de Drentse bibliotheken verder ontwikkeld. Alle Drentse bibliotheken zijn gecertificeerd. Door onze inzet op functionele verbreding van de bibliotheken zijn bibliotheken nog steeds een belangrijke schakel in de culturele en sociale infrastructuur van Drenthe.

Ons beleid rond letteren en leesbevordering is onder meer vorm gegeven door een literatuurfestival, projecten als De Literaire Hemel en een noordelijk project voor bestrijding van laaggeletterdheid. Dit laatste beschouwen wij voor de komende jaren meer als een taak en verantwoordelijkheid voor de gezamenlijke gemeenten. Gezien de primaire verantwoordelijkheid van gemeenten voor sociaal beleid willen wij dit en andere deeltaken met gemeenten verder uitwerken in de komende twee jaar, in zowel de culturele als sociale allianties.

Vanuit efficiëntie en kostenoverwegingen zijn de bibliotheekcentrales van Drenthe en Groningen in gesprek met elkaar over samenwerking. Wij ondersteunen dit mogelijke opschalingproces.

Streektaal

De structurele ondersteuning van het nieuw gevormde Huus van de Taol heeft geleid tot een bloeiend centrum voor onze streektaal. Ook hebben wij nieuwe projecten gesteund om het Drents 'in de markt te zetten', activiteiten die zich richten op het gebruik van Drents voor en door jongere doelgroepen. Voorbeelden zijn de (pop)muziekprojecten van de Drentse Muziekmaatschappij, die meerdere CD's heeft uitgebracht van noordelijke kunstenaars met nieuwe songs in de Drentse taal. De SDMM is geïntegreerd in het Huus van de Taol.

Wij hebben ons ingezet voor het Drents als onderdeel van het Nedersaksisch: de provincies Drenthe, Groningen, Overijssel, Gelderland en de gemeenten Ooststellingwerf en Weststellingwerf hebben dit voorjaar de aanvraag tot opwaardering van het Nedersaksisch aangeboden aan mevrouw Bijleveld, staatssecretaris van Binnenlandse zaken. Hiermee hebben wij een volgende stap

gezet in de erkenning van het Nedersaksisch door het rijk (Europees handvest voor Regionale en Minderheidstalen).

Archiefbeleid

Drenthe heeft samen met de provincies Fryslân en Groningen een noordelijke archiefinspectie ingezet voor handhaving van de wettelijke voorschriften. Uitdagingen waar gemeenten voor gesteld staan zijn onder andere de voortschrijdende digitalisering van archieven en het toegankelijk maken van archieven voor het publiek. Daartoe hebben we, in het kader van Studio 13, het Drents Archief de opdracht gegeven om een collectief projectvoorstel te ontwikkelen voor de gemeenten, waarbij de provincie de financiële bijdragen van deelnemende gemeenten wil cofinancieren. Doelstelling van het project is: het archief breder toegankelijk maken voor publiek door digitalisering en indicering (doorzoekbaar maken) van de gemeentelijke archieven. Het ziet er naar uit dat ook dit project in 2011 van start kan gaan.

Het decentralisatieproces van regionale historische centra van rijk naar provincies (het Drents Archief) is in gang gezet, maar gezien de complexiteit zal dit nog wel enkele jaren duren.

Regionale omroep

De klanttevredenheidsonderzoeken die eens in de twee jaar worden verricht geven een constant beeld van positieve waardering.

Om aan de moderne eisen aan cross-mediale berichtgeving te kunnen voldoen hebben wij RTV Drenthe extra gesubsidieerd. Deze middelen zijn ingezet om ICT, website en internetredactie uit te breiden, waardoor de internetberichtgeving actueel is.

De aandacht van de regionale omroep voor kunst en cultuur is toegenomen, zoals blijkt uit programma's als Bartissimo en reportages van de Drentse Culturele Uitdaging en het Drentse Cultuurgala.

Vanuit efficiëntie en kostenoverwegingen zijn de regionale omroepen van Drenthe en Groningen in gesprek met elkaar over samenwerking, vooral op facilitair gebied. Wij ondersteunen ook dit mogelijke opschalingproces.

7. Museumbeleid

Museale agenda

- kwaliteitsverbetering van het totale museumbestel: presentatie, deskundigheid, beheer, veiligheid
- positionering, afbakening en samenwerking musea onderling
- verhoging van het publieksbereik
- grotere samenhang in zichtbaar en beleefbaar maken van cultuur en cultuurhistorie
- meer verankering van musea in de samenleving
- museale infrastructuur optimaal benutten als economische factor

Ondersteuning van musea van provinciaal belang

Het Drents Museum heeft na het grote succes van Go China een relatief rustige periode gekend, waarbij de tentoonstelling Georgisch Goud heeft meest in het oog sprong. Daarnaast verloopt de bouw van de nieuwe museumvleugel en van het nieuwe depot geheel volgens planning, en het nieuw gebouwde museumdepot is inmiddels in gebruik genomen. Halverwege 2010 is het museum voor één jaar gesloten vanwege de nieuwbouw en de verbouw en herinrichting van het bestaande gedeelte. Tijdens deze sluiting realiseert het Drents Museum, met aanvullende

financiering vanuit Europa (EFRO) en diverse fondsen, een grootschalige herinrichting van de collectiepresentaties in de oudbouw. In de loop van 2011 is de heropening.

Museum de Buitenplaats, met een meerjarige subsidie van zowel de provincie als de gemeente Tynaarlo, kent stabiele bezoekersaantallen en de bedrijfsvoering heeft een professionaliseringslag gemaakt.

Het Herinneringscentrum Kamp Westerbork verheugt zich in een sterk groeiend bezoekersaantal. Ons doel is dat deze historische plek tot een nog sterker sprekende getuige wordt gevormd van de (Drentse) geschiedenis, vooral voor jongeren. Aan deze plannen is intensief gewerkt, ondermeer door de aankoop van de voormalige kampcommandantwoning. Wij financieren het wind- en waterdicht maken van de kampcommandantwoning, ten laste van het project Versnellingsagenda Leegstand en Herbestemming van monumenten in Drenthe. Daarnaast betrekken we de ruimtelijke inrichting van het historische landschap kamp Westerbork als gebiedsopgave bij de uitvoering van het provinciale Omgevingsbeleid.

Ook het Hunebedcentrum heeft succesvol geopereerd in de afgelopen twee jaar, en weet het grote aantal bezoekers vast te houden met bijzondere tentoonstellingen, zoals de tentoonstelling over hunebedden in Jordanië en de expositie "Dolmen van Altequera".

Het Gevangenis­museum heeft enkele provinciale projectsubsidies ontvangen en kent een sterk stijgende lijn in de bezoekersaantallen.

Versterking museumbestel

In Drenthe zijn in totaal bijna veertig musea. Gezamenlijk ontvingen ze in 2009 ongeveer 855.000 bezoekers. Eind 2009 is een driejarig collectief project van start gegaan (Studio 13), waaraan vijftientig kleinere (lokale) musea deelnemen, verspreid over tien gemeenten. Hoofddoel van het project is: kwaliteitsverbetering, veiligheidszorg, promotie en marketing, waardoor het publieksbereik wordt vergroot. Wij hebben gemeenten gestimuleerd om per museum jaarlijks 2.000 euro bij te dragen. Dit bedrag wordt gematcht door de provincie. In totaal is daardoor 3 ton beschikbaar. Voor de uitvoering van het project is een nieuw Museumplatform opgericht als opvolger van de Drentse Museumfederatie. Het project wordt georganiseerd i.s.m. de grotere musea en met Marketing Drenthe. Dit project loopt naast de provinciale museumregeling, waaruit diverse individuele museale projecten zijn gefinancierd.

Bijzondere projecten: één van die projecten is 'Smart-info' in Erfgoedkwartier Assen. Het Drents Museum en het Drents Archief werken aan een nieuwe publieksbeleving met behulp van nieuwe technieken zoals sensortechnologie, als aanvulling op de fysieke visuele presentaties. Dit project is gehonoreerd met EFRO subsidie.

Het geheel overziend is de museale agenda goed op weg. Enkele werkpunten die we kunnen noemen voor de komende twee jaar zijn:

- de vijf musea op provinciaal niveau zullen hun bezoekersaantallen, ondanks zwaar economisch weer, moeten bestendigen en liefst verhogen, om hun positie in het museumbestel te behouden c.q. te verstevigen. Dit kan door een

verder gaande kwaliteitsverbetering, marketing en samenwerking met andere maatschappelijke en toeristische organisaties;

- De inhoudelijke voorbereiding van het collectieve project Versterking Museumbestel is nagenoeg rond. De organisatie van het project, ondergebracht bij Drents Plateau, moet zich nog wel bewijzen en de beoogde effecten moeten nog geogst worden.

Afkortingenlijst

AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
BIS	Basisinfrastructuur (voor de landelijke kunstenspreiding)
BKV	Beeldende kunst en vormgeving
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CHK	Cultuurhistorisch kompas
DPM	Drents Platform Mantelzorg
EFRO	Europees fonds voor regionale ontwikkeling
GALM	Groninger Actief Leven Model
JOGG	Jeugd op Gezond Gewicht
HRM	Human resource management
IAD	Innovatief Actieprogramma Drenthe
IPO	Interprovinciaal overleg
KDD	Kennis Delen Drenthe
KEN	kennis-en expertisenetwerk vrijwilligerswerk
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MFD	Multifunctioneel Dienstencentrum
MoMo	Modernisering Monumentenzorg
NFPK+	Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten
NNO	Noord Nederlands Orkest
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OHS	Olympische Hoofdstructuur
PBS	Positive Behavior Support
PLG	Professionele Leer Gemeenschappen
pMJP	provinciaal Meerjarenprogramma landelijk gebied
PNS	Provincie Nieuwe Stijl
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
VDG	Vereniging van Drentse Gemeenten
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
ZAT	Zorg- en Advies Team